N°. 107. 1849.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 6 September.

Besturen en Administratiën.

COMMISSIE LOON VOOR WERK.

De COMMISSIE *Loon voor Werk* heeft de eer bij deze te berigten, dat zij in de volgende week weder hare gewone Inteekenings-Biljetten rond zenden, ten einde door de milde bijdragen der meer gegoede Ingezetenen aan de onderscheidene hulpbehoevenden, die werken willen en kunnen, in den aanstaanden Winter, zoo veel mogelijk, geschikt werk te verschaffen, en hen alzoo op de krachtdadigste en heilzaamste wijze te helpen.

Zij uit daarbij op nieuw den wensch te mogen te kennen geven, ... reeds in de gelieve in te schrijven, opdat zij daarnaar te beter hare plannen kunne beramen.

De Biljetten zullen eene week daarna weder opgehaald worden.

Middelburg, den 5 Sept. 1849.

De Commissie voornoemd,
Namens dezelve,
A. M. CRAMER, Voorzitter.
HUBERTUS REKKER, Secretaris.

Binnenlandsche Tijdingen.

MIDDELBURG, den 5 September.

Meer en meer spreekt men van onderhandelingen over een huwelijk tusschen den kroonprins van Zweden en Prinses *Louisa*, dochter van Prins *Frederik* der Nederlanden. Prins *Karel Lodewijk Eugenius*, oudste zoon van den Zweedschen koning *Oscar I* en van koningin *Josephine*, dochter van den hertog *Eugenius*, van Leuchtenberg, is den 3 mei 1826 geboren, en dus ruim 23 jaren oud. Prinses *Wilhelmina Frederika Alexandrina Anna Louisa*, oudste dochter van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden en van H. K. H. Prinses *Louisa* van Pruissen, is den 5 augustus 1828 geboren, en telt dus 21 jaren.

— Naar men verneemt zijn door Z. M. benoemd tot ambtenaren der eerste klasse voor de dienst in Nederl. Indië de heeren mrs. *D. L. F. de Pauly*, jonkh. *E. A. J. D. Dibbets*, *A. M. Fokker*, *W. A. van Jeveren*, *R. J. Bouricius*, *T. C. A. van Citters* en *A. J. W. Cornets de Groot*.

— Men wil weten dat eerstdaags het voorstel van wet op het lager onderwijs, als mede de concept-gemeentewet, door de regering aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden.

— Men verzekert dat bij de commissie tot oprigting van een standbeeld ter eere van wijlen Koning *Willem II*, in de residentie, bereids ruim *f* 20,000 zijn ontvangen, en dat er van verschillende zijden bij haar nog bijdragen worden te gemoet gezien.

Uit *'s Gravenhage* 3 dezer wordt gemeld:

„Gisteren morgen hebben H. M. de Koningin, HH. KK. HH. de kroonprins van Zweden en Noorwegen en Prins *Hendrik* de godsdienstoefening in de Waalsche kerk bijgewoond, onder het gehoor van den wel-eerw. heer *D. Chantepie de la Saussaye*, predikant te Leyden.

„Eergisteren hebben zich met den tweeden gewonen trein van den Hollandschen spoorweg naar Amsterdam begeven HH. MM. de Koning en de Koningin, Z. K. H. Prins *Hendrik* en Z. K. H. de Kroonprins van Zweden, ten einde aldaar tegenwoordig te zijn bij het van stapel loopen van 's Rijks stoomboot PLUTO.

„Ten 3 ure waren de hooge gasten met hun talrijk gevolg op 's Rijks werf, waar het bedoelde vaartuig zou worden te water gelaten. Vele autoriteiten waren op de plaats vereenigd. HH. MM. werden door het talrijk publiek met levendige toejuichingen begroet. Het schoone muzijkkorps der stedelijke schutterij liet zich aanhoudend hooren. Het Y, vooral voor het gebouw *Zeemanshoop*, leverde een wonderschoon schouwspel op. Eene ontelbare menigte gieken, wherries met sloepen met hunne bonte equipages voer heen en weder, en zette leven en bedrijvigheid aan het fraaije tooneel bij. Eene door ... schoener, waar van de manschap in het want paradeerde, was met ontelbare vlaggen prachtig versierd en verwachtte een bezoek van het koninklijke gezelschap. Het schoonste weder begunstigde de plegtigheid.

„Het doel der reis is echter niet bereikt, vermits het stoomschip PLUTO, hetwelk te water zou worden gelaten, halverwege de helling is vastgeraakt. HH. MM. en de verdere Vorstelijke personen zijn dadelijk naar de residentie teruggekeerd en omstreeks half-zeven ure alhier aangekomen.

„Heden morgen is Z. K. H. de kroonprins van Zweden en Noorwegen, vergezeld van den hofmaarschalk den graaf *Wachtmeister*, den chef van den generalen staf, den graaf *Hamilton*, en den generaal *Lundberg*, met den eersten trein naar Arnhem vertrokken, ten einde hoogstdezelfs opwachting bij H. M. de Koningin-Moeder, op het kasteel *Biljoen*, te maken, van waar Z. K. H. morgen met den eersten trein weder naar de residentie zal terug keeren."

Uit *Amsterdam* den 3 dezer schrijft men:

„Nadat gisteren morgen omstreeks 12 ure, door het aanbrengen van krik-schroeven en vijzen, de stoomboot PLUTO in beweging was gebragt, is zij met gewone snelheid volkomen goed van stapel geloopen, zonder dat men tot nog toe van de oorzaak, die den afloop op zaturdag jl. belette, met zekerheid iets kan zeggen; — alleen is de helling eenigzins toegetreden.

„Wij vernemen dat ... des morgens 10 ure, aan het ... Montfoort, een examen zal plaats hebben, ... van de tweede jaarlijksche vergadering van ... commissarissen, superintendenten, ... het gesticht. De bewijzen van toegang ... predikanten *Meerens* en *van Hoogstraten*, te Utrecht, ... te verkrijgen.

Het *Letterlievend Maandschrift* ... no. 1, van 1848, van dit gesticht sprekende ...:

„Door den tijd zullen wij eenmaal mogen bogen op eene ... onzen landaard ... en gewoonten gewijzigde inrigting als de ... *Mettray*, in Frankrijk, ... in Duitschland, nabij ... school van *Battersea*, in Engeland, eene enkele inrigting zal alzoo hier al die buitenlandsche gestichten omvatten."

Uit *Zwolle* wordt gemeld, dat het Noord-Amerikaansche middel om den cholera-lijders de zuivere zwavel in poeders toe te dienen, tot nog toe geene gewenschte uitkomst heeft opgeleverd, zoodat sommigen reeds aan eene goede uitwerking twijfelen.

Uit *Rotterdam* berigt men, dat daar valsche 25 centstukken in omloop zijn, kenbaar onder anderen aan de loodachtige kleur en den klank.

Twee honderd vier en vijftig jongelieden hebben zich dit jaar aan het Staats-examen voor de toelating tot het akademisch onderwijs onderworpen, en daarvan zijn toegelaten tweehonderd-tien.

Staten-Generaal.

TWEEDE KAMER. — *Zitting van maandag 3 september.*

Bij de opening der zitting geeft de voorzitter te kennen, dat het vereischte getal leden niet aanwezig is, en worden dienvolgens, overeenkomstig de deswege bestaande bepalingen, de namen der afwezige leden door den griffier opgelezen.

Zijn ingekomen eenige Koninklijke boodschappen, ten geleide van zoo vele wets-ontwerpen met daarbij behoorende memorien van toelichting. Die ontwerpen zijn de volgende: 1. betreffende de heffing eener provinciale belasting in Overijssel; 2. houdende nadere bepalingen omtrent het opgeheven ... fonds wegens de proceskosten; 3. houdende regeling van het lager onderwijs, en 4. het ontwerp van gemeente-wet.

Is ontvangen een Koninklijk besluit betreffende het verleenen van een onbepaald verlof tot herstel van gezondheid aan den heer *Wichers*, als minister van justitie, en de opdragt der tijdelijke waarneming van dat departement aan den heer *Lightenvelt*, minister van buitenlandsche zaken.

Voorts is van de Eerste Kamer ontvangen de kennisgeving omtrent de door haar genomen beslissingen ten opzigte van verschillende van de Tweede Kamer ontvangen wetsontwerpen.

Onderscheidene verzoekschriften zijn nog bij de Kamer ingekomen, waaronder één bij hetwelk de vergadering wordt uitgenoodigd al zoodanige voorstellen aan te nemen, als kunnen strekken tot bevordering van het heil van Nederland.

Deze vergadering alzoo alleen gediend hebbende tot het ontvangen van ingekomen stukken, gaat alzoo zonder het nemen van een besluit uiteen.

Buitenlandsche Tijdingen.

Engeland. — *Londen 1 september.* De *Times* verklaart moeijelijk geloof te kunnen hechten aan het in omloop zijnde gerucht, als of lord *Palmerston*, na zich tot dusverre wijsselijk van alle bemoeijing met den krijg tusschen Oostenrijk en Hongarije onthouden te hebben, dezer dagen dwaas genoeg zou geweest zijn, om een sterk vertoog dien betreffende aan het Oostenrijksche kabinet toe te zenden, ten ware gezegde minister van buitenlandsche zaken zich tot doel hebbe gesteld om den invloed van Groot-Brittanje in Europa hoe langer hoe meer te verzwakken.

Van wege den *Times* wordt aan de Venetianen, zoowel om reden van de heldhaftige verdediging hunner stad, als om het wijs gekozene tijdstip van de overgave derzelve, de hoogste lof toegezwaaid; doch ook aan de verstandige en menschlievende voorwaarden, welke door den Oostenrijkschen generaal aan de Venetianen toegestaan zijn, zegt dit blad deszelfs volle goedkeuring evenmin te mogen weigeren, en verwacht hetzelve uit een en ander tusschen Oostenrijk en Venetie voor het vervolg het sluiten van naauwere vriendschapsbanden dan vroeger, waartoe het volgen door het Oostenrijksche kabinet van eene staatkunde, welke van het vestigen van liberale instellingen uitgaat, natuurlijk zal kunnen geleiden.

Duitschland. — *Weenen 30 augustus.* Komorn wil zich onderwerpen, onder voorwaarde van vrijen aftogt en passen naar het buitenland. Voor den 4 sept. is er aan eene volkomene overgave niet te denken.

Te Pesth werd de ... *Andreas Kautsur*, wegens het verdonkeren van gelden, en *Joseph Schkeitzer*, boekdrukker, om het verbergen van wapens, doodgeschoten.

Te Arad vielen ... personen door den kogel, en wel een Pool, een ... en een Hongaarsch overste, graaf *Lintagen*.

De straatweg van Temeswar naar Dewa is geheel bedekt met weggeworpen wapens en kleedingstukken van de verschillendste soort.

Onder de gesneuvelden in de bataille van Temeswar vond men vele knapen van 13 à 14 jaren, terwijl een aantal jongens van dien leeftijd hulpeloos op den weg rondzwierven.

De Russische luitenant-generaal *Berg* bevond zich op den 23 aug. te Peterwardin, in conferentie met den kommandant dier vesting, *Kiss*. Ten gevolge daarvan zou deze bereid zijn, na terugkeer van den tot *Haynau* gezonden majoor *Joth*, de stad over te geven.

Uit Jassy wordt gemeld, dat het Poolsche legioen, 500 man sterk, aan de ... grenzen de wapens nedergelegd en zich overgegeven heeft. Bij dit legioen was ... de keur der Poolsche propagande bevonden hebben.

Te Presburg zoude op den 27 aug. des avonds ten 8 ure, ... van *Kossuth* en hare kinderen, benevens hare schoonzuster, alsmede onderscheidene vrouwen van Hongaarsche generaals, als mevr. *Splenij* en *Guijon* enz.

Berlijn 31 augustus. Naar men zegt, heeft onze regering die Staten, welke nog niet tot het drie-koningen-verbond toegetreden zijn, uitgenoodigd om zich deswege en wel binnen 14 dagen te verklaren. Daarna zal van de zijde der verbonden Staten tot de benoeming van den rijksdag overgegaan worden.

Nog vernemen wij, dat tusschen Pruissen en Oostenrijk eene bepaalde schikking betreffende de Duitsche aangelegenheid tot stand gekomen zou zijn. Volgens hetzelve zou het door de kabinetten van Weenen en Munchen voorgestelde directoire in het leven treden. Hetzelve zou bestaan uit 7 leden, waarvan de tot het drie-koningen-verbond toegetreden staten 3, en de overige nog niet toegetreden staten 4 leden zouden benoemen. De zetel van dit directoire zou Frankfort zijn. Het voorzitterschap zou Pruissen en Oostenrijk bij toerbeurten bekleeden. Een en ander verdient echter nog nadere bevestiging.

De burgerij van Bremen heeft den 29 zich met 118 tegen 103 stemmen voor de aansluiting aan het drie-koningen-verbond verklaard.

Krakau 2 september. Het heeft zich nu wel bevestigd dat de grootvorst *Michaël*, den 24 dezer, op de parade bij Mokotow, door eene beroerte overvallen en van het paard gestort is, maar het berigt wegens den dood des vorsten is voorbarig geweest. Echter was zijn toestand zorgwekkend. De keizer bragt den ganschen nacht bij zijnen broeder door, die den volgenden morgen de verlorene spraak in zekere mate herkreeg.

— Uit Zwitserland wordt gemeld, dat de zich daar bevindende Duitsche vlugtelingen er niet aan denken naar Amerika te verhuizen; dr. *Hecker's* afschildering van den toestand aldaar, zou velen van hun voornemen hebben doen afzien. *Struve* en zijne vrienden vooral zijn aan de oevers van het meer van Genève zeer naar hun genoegen.

— De keizer van Oostenrijk heeft, uit erkentelijkheid voor de groote diensten, hem door de Russen in Hongarije bewezen, een aantal benoemingen gedaan. Daaronder behoort die van den grootvorst troonopvolger tot chef van het 7de regement chevaux-légers, van den grootvorst *Konstantijn* tot ridder der militaire orde van *Maria Theresia*, en van vorst *Paskewitsh* tot kommandeur dier orde.

Italie. — Dat generaal *Oudinot* naar Frankrijk zou terugkeeren, was tot dusverre eigenlijk niets meer dan een gerucht; thans is de inhoud bekend geworden van eene proclamatie uit Rome, van 25 augustus, waarin de generaal en -chef bepaald aankondigt, dat hij de stad zal verlaten. Denzelfden dag verscheen eene dagorder van *Oudinot* aan het leger, houdende kennisgeving, dat het effectief van hetzelve eene vermindering zou ondergaan en dat generaal *Rostolan* in zijne plaats benoemd is.

Volgens een brief uit Rome, door de *Gazette du Midi* medegedeeld, zouden de Romeinen aan generaal *Oudinot* verschillende bewijzen van dankbaarheid gegeven hebben. De geestelijkheid van de St Pieterskerk heeft den generaal op een ontbijt genoodigd, dat gegeven werd op den koepel van de St. Pieterskerk, eene eer die anders alleen aan vorsten te beurt valt.

— Het schijnt zeker te zijn dat de maarschalk *Radetzky*, den 26 te Rome is aangekomen. Zijne tegenwoordigheid aldaar, te midden van het Fransche leger, geeft veel stof tot aanmerkingen van allerlei aard. Men zegt evenwel dat dit bezoek alleen geschiedt bij het doortrekken naar Napels, alwaar de maarschalk den H. Vader zijne opwachting ging maken.

— Ofschoon de kapitulatie van Venetie, die den 22 augustus te Mestre is geteekend, buiten allen twijfel is, zijn de Oostenrijkers aldaar, volgens de laatste berigten, nog niet binnengetrokken, hetwelk tot het gerucht heeft aanleiding gegeven, dat het volk zich tegen de kapitulatie had verzet. Er bestaat hoegenaamd geen grond om hieraan geloof te hechten.

Frankrijk. — *Parijs 1 september.* Dagelijks ontvangt de regering berigten, nopens de werkzaamheden der departementale raden. Over het algemeen luiden de opgaven gunstig, en het verdient, als een geruststellend verschijnsel, vermelding, dat in de meeste departementen, in welke nog in den loop van dit jaar de bevolking van hare ingenomenheid met de socialistische grondbeginselen heeft doen blijken, de meerderheid tot geheel andere denkbeelden is teruggekeerd en opregt gezind is om zich tot handhaving der orde aan de regering aan te sluiten. Verder houden die berigten in, dat de poging der legitimisten, om op eene onverwijlde her-

der constitutie aan te dringen, en des noods daartoe een beroep op het volk te doen, weinig of geen bijval vindt. In het departement van de Seine en Loire is de dichter *de Lamartine* tot voorzitter gekozen. Hij heeft deze waardigheid met eene vrij bepaalde aanspraak aanvaard, en bij die gelegenheid verkondigd, dat de departementale raden republikeinsche instellingen waren, reeds voor de invoering der republiek, en mitsdien sedert die invoering geene wijziging van eenig belang hebben behoeven te ondergaan. Het schijnt te blijken, dat de vroegere berigten, nopens de zwakhoofdigheid van den heer *de Lamartine*, eenigermate overdreven zijn geweest.

Het schijnt, dat er tusschen de leden van het geslacht *Bonaparte* eene betere verstandhouding bestaat, dan vroeger. De bejaarde *Jerome Bonaparte* heeft heden een bezoek afgelegd op het Elysée-National, hetwelk in langen tijd niet was geschied. Heden heeft de president den heer *Victor Hugo* en de overige leden van het hoofdbureau van het congres van den vrede ten gehoore ontvangen. De heer *Hugo* heeft bij die gelegenheid in het breede gewaagd van de handelingen der leden van het congres, en den president de overtuiging trachten te geven, dat zij geene hersenschimmige denkbeelden pogen te verwezenlijken.

— De *Estafette* meldt, dat de heer *Rulliere* bevolen heeft de uitreiking voorloopig uit te stellen der 300 decoratien die de paus voor de land- en zeetroepen van de Fransche expeditie bestemd heeft.

— De *Reforme* meldt, dat de beschuldigden, tegen *Ledru-Rollin* c. s., door het democratisch-socialistisch comité, zouden zijn aangeraden om zich te Versailles, bij het openen der zittingen in de zaak van 13 Junij, gevangen te komen stellen.

— Men zegt dat het bewind, de nuttigheid inziende van te Algiers geestelijke instellingen te hebben, aan de hooge geestelijken eene circulaire zal zenden om de hoofden der geestelijke orden, van beide sexen, over te halen, om in onze Afrikaansche bezittingen nieuwe fondatien daar te stellen.

— Voor den plantentuin alhier ziet men eerlang eene bezending wilde beesten en zeldzame dieren te gemoet. Men heeft daar thans geen enkelen leeuw meer overig; de laatste is kortelings overleden, maar men zegt aan de cholera; zulks is zeker dat hij binnen weinige uren en na vreeselijke pijnen stierf; hij was zoo woedend dat het niet mogelijk was hem te naderen.

— Bij besluit van den president der republiek, van 29 augustus, is de heer *Baroche*, procureur-generaal bij het hof van appel hier ter stede, belast met de functien van procureur-generaal bij het hoog geregtshof te Versailles. De heer de *Royer*, advokaat-generaal bij het hof van appel alhier, is als zijn plaatsvervanger aangewezen.

— Heden is de president der republiek een feestmaal gaan bijwonen dat hem door de stad Epernay is aangeboden.

— Sedert eenige dagen is het getal cholera-lijders hier ter stede weder grooter.

Zeetijdingen.

VLISSINGEN den 5 *september*. Voor Antwerpen binnenkomende zijn alhier ten anker gekomen: *Margaretha*, de Boer, van Stokholm, met ijzer en teer; *Juffer Tresina*, Postema, en *Oostzee Packet*, Haspwinkel, beide van Memel, met lijnzaad; *Carl Johann*, Hook; en *Winnerde*, G. E. Jensen, beide van Riga, met hout; *Comete*, C. Nassel, van Bergen, met stokvisch; *Commerce*, Deswelgh, van Fort-en-France, met koffij; *de Hoop*, J. A. van der Zee, van Hamburg, met stukgoederen.

Voor Gent: *Petronella*, A. J. van der Kerkhoven, van Liverpool, met zout.

Van Antwerpen zijn de Schelde afgekomen en van onze reede naar zee gezeild: *Philothea*, Kramer, naar Petersburg; *Alida*, Harding, naar Lubeck; *Gesina*, H. Leggel; *Henriette*, Hellemar, en *Camille*, Caben, alle drie naar Hamburg; *Elida*, Pettit, naar Stokholm, alle met stukgoederen; *Emperatrice*, Nielsen, naar Bordeaux, met ballast; *May Flower*, Staton, en *Industry*, Sykes, beide naar Leith, met tarwe.

Mengelingen.

Werken de machinen in het algemeen al of niet nadeelig op de welvaart der nijvere klasse?

Zeer uiteenloopend wordt bovenstaande vraag beantwoord, want terwijl de een in de machinen niet dan nadeel ziet voor de nijvere klasse, worden zij door den anderen onvoorwaardelijk aangeprezen. Wanneer wij de zaak grondig en onbevooroordeeld nagaan, dan moeten wij het erkennen dat zij enkele takken van nijverheid groote schade hebben aangebragt, ja zelfs geheel ten gronde geregt; maar dat zij daarentegen ook op andere eenen zeer weldadigen invloed uitgeoefend, ja voor een grooter aantal menschen nieuwe bronnen van welvaart ontsloten hebben, is evenmin te ontkennen. Stellen wij ons in de eerste plaats de vraag voor: waar houdt de handen-arbeid op en waar beginnen de machinen? De juiste grens is hier moeijelijk te bepalen. In het algemeen stelt men zich wel onder de benaming van machine een werktuig voor dat het leven of het al dan niet zamengestelde is door welks aanwending de handen-arbeid overtollig gemaakt of ten minste verligt wordt; maar wanneer wij deze verklaring aannemen, zoekt dan niet ieder denkend handwerksman naar een werktuig, met hetwelk hij zijn werk, niet slechts fraai en volkomen, maar ook in zoo kort mogelijken tijd maken kan. Naar mate hij nu, wat dit laatste betreft, slaagt, des te volkomener is zijn werktuig, en des te minder arbeid wordt er gevorderd. Wil men dus de stelling aannemen, en geene andere grensbepaling is mogelijk, dat elk werktuig, waardoor arbeid bespaard wordt, eene machine is, en wil men de machinen veroordeelen, omdat zij het gebrek aan arbeid vermeerderen, dan moet ook de handwerksman zijne werktuigen niet verbeteren, integendeel, dan moet hij bij voorkeur werken met de slechtste en eenvoudigste, om zijnen arbeid zooveel mogelijk te verlengen en alzoo bij eenen gelijken omzet een grooter aantal arbeiders in dienst te hebben. Hieruit reeds wordt duidelijk, welken dwaalweg wij inslaan, zoo wij de machinen onvoorwaardelijk veroordeelen. Bovendien, er zijn zelfs eene menigte gevallen, waarin de machinen door niets anders kunnen vervangen worden, en, wat nog meer zegt niet zelden wordt door hare aanwending de arbeid van menschenhanden wezenlijk vermeerderd. Millioen arbeiders zijn er op en onder de aarde werkzaam, die er zonder de gelijktijdige werking der machinen niet werkzaam zouden zijn. De bewerking van eene enkele kopermijn te Cornwallis b. v. vordert (volgens *Arago*) eene stoommachine die eene kracht uitoefent van 300 paarden, en verrigt in elke twee uren een arbeid, waartoe 1000 paarden zouden vereischt worden. Er is tot heden nog geen middel bekend om 300 paarden of over de 3000 menschen aan de bekrompene opening eener stoommachine-buis te gelijker tijd werkzaam te doen zijn. Wilde men dus daar de machine verbieden, dan ware dit even zoo goed als of men een groot aantal arbeiders, die thans door dezelve werk vinden, buiten werk wilde plaatsen, even zoo goed als men verlangde dat het koper en de zink voor eeuwig in den grond moesten begraven blijven.

Ook moet men niet uit het oog verliezen, dat daar de machinen de prijs der producten werkelijk doen verminderen, deze mindere prijs eenen veel grooteren afzet ten gevolge heeft, en door dezen grooteren afzet ook weder meerdere arbeiders noodig zijn.

Voor de uitvinding der boekdrukkunst voorzag een klein aantal copiisten die weinige rijken van boeken, welke daarvoor groote sommen gelds wilden opofferen. De uitvinding der boekdrukkunst werd voor eene duivels-kunst uitgekreten, daar door haar 1 arbeider in staat was te leveren, waartoe vroeger 200 copiisten gevorderd werden. Maar wij weten het, door het veel onkostbaarder boekdrukken is ook de verspreiding der boeken op eene onberekenbare wijze toegenomen en, om slechts iets te noemen, terwijl te Londen, vóór de uitvinding der boekdrukkunst, de boekhandel ongeveer aan 200 personen werk verschafte, zoo levert hij er thans aan meer dan 20,000 arbeiders voedsel. Nog meer, welk eenen onberekenbaren invloed heeft de drukpers niet op de bevordering van goede zeden, van kunsten en wetenschappen uitgeoefend!

Volgens *Edmund Baines* bedroeg het jaarlijksche bedrag der katoenfabrijken in Engeland, vóór de invoering der machinen, steeds 50 millioen franken, en thans is zulks tot over de 900 millioen gestegen, terwijl er het getal arbeiders van 50,000 op $1\frac{1}{2}$ millioen is geklommen.

Deze weinige voorbeelden zullen reeds genoegzaam zijn om te bewijzen, dat de machinen niet te veroordeelen zijn. Haar te willen verbannen is even zoo veel als den menschenlijken geest in boeijen te willen kluisteren, en den minggoeden eene menigte voorregten te ontnemen, die hem nu, wegens de goedkoopere productie, door de machinen, als ten eigendom geworden zijn. B. MEIJLINK.

(*A. Nijverh. Ct.*)

Advertentien.

Den 2 September ll. overleed, ten Huize van mijnen Broeder te *Colijnsplaat*, onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder, de Weduwe A. NOORDHOEK, geboren M. VAN DER WEELE, in den gezegenden ouderdom van 73 jaren.
VLISSINGEN A. NOORDHOEK.
4 September 1849. J. J. NOORDHOEK, geb. JANSEN.
Algemeene kennisgeving.

Heden overleed, tot mijne diepe droefheid, mijne geliefde Echtgenoote, WILHELMINA JOHANNA VAN UIJE.
MIDDELBURG J. KOOLE.
den 4 September 1849.

Heden overleed ons jongste Kind, MARIA HELENA.
MIDDELBURG H. BADEN, Vlissingsche straat,
den 5 September 1849. J. G. BADEN, geb. SPRECH.
Eenige kennisgeving.

Gevoelig voor de bewijzen van deelneming, bij het afsterven mijner waarde Huisvrouw, CHRISTINA VILLÈE, op den 23 Julij jl. overleden, geef ik langs dezen gebruikelijken weg mijnen dank te kennen.
MIDDELBURG A. VAN DORST,
den 5 September 1849. Broodbakker.

INSTRUMENTALE MUZIJKSCHOOL.

De ondergeteekenden, voornemens zijnde, met 1 October aanstaande eene MUZIJKSCHOOL te openen, voor hen welker huiselijke omstandigheden niet toelaten de meer aanzienlijke uitgaven, aan een privaat-onderwijs in de Toonkunde verbonden, te kunnen bestrijden, brengen zulks hunnen geëerden Stadgenooten ter kennis, onder mededeeling, dat genoemd onderwijs zich bij den aanvang zal bepalen tot de beoefening der *Piano-Forte*, *Viool*, *Alt* en *Violoncel*; dat de kosten voor onderwijs, voor ieder dezer Instrumenten, is gesteld op eene Som van *f.* 16 per jaar, en dat men zich, zoo tot het bekomen van nadere inlichtingen als tot de aangifte van deelneming, bij den eerst-ondergeteekende kan vervoegen.

Bij de tegenwoordige strekking in het stelsel van opvoeding, meenen de ondergeteekenden door deze onderneming in eene behoefte te voorzien, welke, als een gewigtig middel tot ontwikkeling van verstand en hart, door ieder weldenkende zal moeten gebillijkt worden; waarom zij vertrouwen, dat dezelve de goedkeuring en bescherming van velen zal verwerven, en haar eene ruime deelneming zal te beurt vallen.

Middelburg, den 5 September 1849.
A. J. VAN EMDEN, Stads Muzijk- en Kapelmeester.
P. R. BEKKER, Violoncellist

De ondergeteekende geeft aan zijne geachte Stadgenooten berigt, dat bij hem, van af 1 October aanstaande, gelegenheid zal bestaan tot het LEZEN van ALLE COURANTEN. Iemand genegen zijnde zich bij hem te abonneren, kan van eene geregelde bediening verzekerd zijn, zich minzaam bij ieder zijner Stadgenooten aanbevelende, in alles wat tot den Boekhandel behoort. I. K. DE REGT.
Middelburg, 5 Sept. 1849. Zuidzijde v. d. Dam.

Te huur het BUITENVERBLIJF *DE PAREL*, gelegen aan den Vlissingschen Weg. — Nadere informatien te bekomen bij den Bewoner.

TE KOOP EEN KAPWAGENTJE, zoo goed als nieuw; adres in *de Vijf Ringen*.

De ondergeteekende, gepatenteerd Zaakwaarnemer, wonende te Middelburg op de Heerengracht, N°. 37, herinnert bij deze den belanghebbenden in deze Provincie, dat zij die in den jare 1850 voor de NATIONALE MILITIE moeten loten en tot de dienst worden opgeroepen, bij hem eenen geschikten PLAATSVERVANGER kunnen bekomen, tegen betaling van vijf honderd en tien Gulden; onder verbindtenis om den geheelen diensttijd voor denzelven in te staan voor desertie en wangedrag, en voor al de kosten te zorgen die er op het stellen van een Plaatsvervanger zullen vallen; doch wanneer de Loteling niet dienstpligtig is, zal men eene Premie voor het vrijloten betalen van een honderd en tien Gulden. Geene onkosten voor het maken van Contracten zullen in rekening worden gebragt, ook zal geen intrest worden betaald van de Gelden, welke gedurende den diensttijd in mindering worden betaald; terwijl verder wordt bepaald, dat wanneer er in den jare 1850 geene loting voor de Nationale Militie mogt plaats hebben, alsdan de betaalde Gelden zonder de minste korting aan de belanghebbenden zullen worden teruggegeven; kunnende men zich daartoe bij Contract verbinden, van heden tot en met den laatsten December dezes jaars; terwijl dezulken, die in Gemeenten wonen van tweeduizend zielen en daar beneden, verpligt zijn om zich voor den 1 November 1849 daartoe aan te geven.
Middelburg, den 6 September 1849.
C. QUADEKKER.

BIERBROUWERIJ DE ROOS.

De ondergeteekenden, *H. W. F. van 't Groenewout* en *F. van 't Groenewout*, beide wonende te IJZENDIJKE, door aankoop Eigenaars geworden zijnde van de BIERBROUWERIJ *DE ROOS*, van den Heer P. F. KRIEL, (blijkens Advertentie van welgemelden Heer in de *Middelburgsche Courant* van Zaturdag jl.) geven daarvan bij deze aan Heeren Herbergiers, Partikulieren en verdere Begunstigers kennis, zich tevens in hunne voortdurende gunst aanbevelende, met belofte van goede en prompte bediening; terwijl hunne Facturen zullen worden uitgegeven en hunne handteekening zijn zal: *Gebr. van 't. Groenewout.*
IJzendijke, den 6 September 1849.
GEBR. VAN 'T GROENEWOUT.

OPENBARE VERKOOPING.
van de
KAPITALE HOFSTEDE *BLEIJENDAAL*,
gelegen onder de Gemeente van *Sint-Annaland*, Eiland Tholen, Provincie Zeeland, met 52 Bunders 42 Roeden ZAAI- en WEILAND, behoorende tot de Nalatenschap van wijlen den Heer *Emmanuel Schram*, in pacht bij *J. C. Geluk*, tot en met den jare 1853, voor *f* 1588.52 per jaar.

De Veilingen zullen worden gehouden ten overstaan van den Notaris *Gheysens*, te ANTWERPEN, in de Zaal der Notarissen, de eerste tot den Inzet, op Woensdag den 19 September 1849, des namiddags om 4 ure, met ½ pCt. Premie voor den Inzetter; de tweede tot den finalen Verkoop, op Woensdag den 3 October 1849, des namiddags om 3 ure.

Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris *Gheysens* en ten Kantore van den Notaris *Wagtho*, te THOLEN.

TE KOOP ruim 80 Ned. Ellen LATWERK, voor Moestuinen geschikt, zoo goed als nieuw, benevens eene partij SCHUTSELDEELEN en BROEIGLAS, Steenen POTBUIZEN, tienduizend kleine STEEN, DEUR- en SCHUIFKOZIJNEN; 5000 ESSEN MUTSAARDS, 20 Klampen VAAMHOUT en meer; alles voor een' civilen prijs, bij *J. J. Maas*, te BRIGDAMME.

De Tandmeester D. N. TORRES zal, van den 6 tot en met den 13 dezer, te spreken of te ontbieden zijn ten huizen van den Kastelein *F. Crede*, op de Groote Markt alhier.

Terstond of met November eene Burger DIENSTMEID benoodigd; te bevragen bij de Uitgevers dezer Courant.

Met 1 October eene DIENSTMEID benoodigd, goed met den Pot kunnende omgaan; adres bij de Uitgevers dezer Courant.

ZONDAGMORGEN-LECTUUR
VOOR HUISMOEDERS ONDER HARE KINDEREN GEZETEN.

Dit TIJDSCHRIFT, dat zich vooral ten doel stelt de Huisselijke Godsdienst ook ter vorming der jeugdige harten aan te wenden, tot inplanting en aankweeking van Godsvrucht en Deugd, verschijnt jaarlijks in vier Stukken, ieder van 12 Vellen of 192 Bladz. druks, gr. 8vo.; en alzoo 48 Vellen of 768 Bladz. druks, met Titel en Omslag, voor den *zonder voorbeeld geringen* prijs van *f.* 4, te betalen in vier termijnen, telkens *f.* 1, ... dat er tegen elken Zondag eene genoegzame hoeveelheid Lectuur ter stichting op dien dag aanwezig is.

In de meeste Steden des Rijks zijn bij eenige Heeren Boekhandelaren Prospectussen op dit Tijdschrift gratis verkrijgbaar, kunnende Hun Ed. ze anders op franco aanvragen bekomen bij den Boekdrukker J. TAK, te *Amsterdam*. Bij alle echter kan men op bovenstaand Tijdschrift inteekenen.

Bij F. CANONGETTE & Co., te *Amsterdam*, is verschenen en bij alle Boekhandelaars verkrijgbaar:
HET ZELFBEHOUD,
(*la Préservation Personnelle*)
Geneeskundige Verhandeling over de Ziekten der Geslachtsdeelen, als gevolgen van geheime gewoonten, uitspattingen der jeugd of besmetting, met Practische Aanmerkingen over vroegtijdig onvermogen, door Doctor SAMUEL LA MERT, te Londen; in de Hollandsche Taal overgebragt door R. J. KOORN, Doctor in de Genees-, Heel- en Verloskunde te Amsterdam, opgehelderd door *Veertig gekleurde Afbeeldingen*, à *f.* 2,50, onder enveloppe.

☞ De door Doctor *Samuel la Mert* als echt en compleet erkende uitgave bevat, even als het ZELFBEHOUD, 12 gekleurde Staaldrukplaten. *Alle uitgaven, waarin slechts 6 Platen voorkomen, zijn incompleet.*

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.